

1899: „Legyen a Dunaparton palotája minden grófnak, püspöknek, vármegyének!”

1950: És lett helyettük élmunkás-pontház és lesz Észak-Déli főforgalmi út, rendezett Viziváros!

A Viziváros, a mai Budapest egyetlen igazán öreg városrésze, a felszabadulás utáni Budapestnek csaknem olyan városrendezési problémája, mint a Tabán volt régen, — kevesebb nyomortanyával, de annál több megtartandó műemléki értékű épülettel.

A Lánchíd megnyitása óta ez a városrész közvetlenül bekapcsolódott Nagy-Budapest forgalmába. A Vizivárossal már Mátyás királynak nagy tervei voltak. A Vár aljában, a Viziváros területén akart *egyetemi városrészt* építeni. Már arról is tervet készített, hogy *miképpen kösse össze a mai Lánchíd helyén a budai oldalt a pesti oldallal.* Talán e ter-

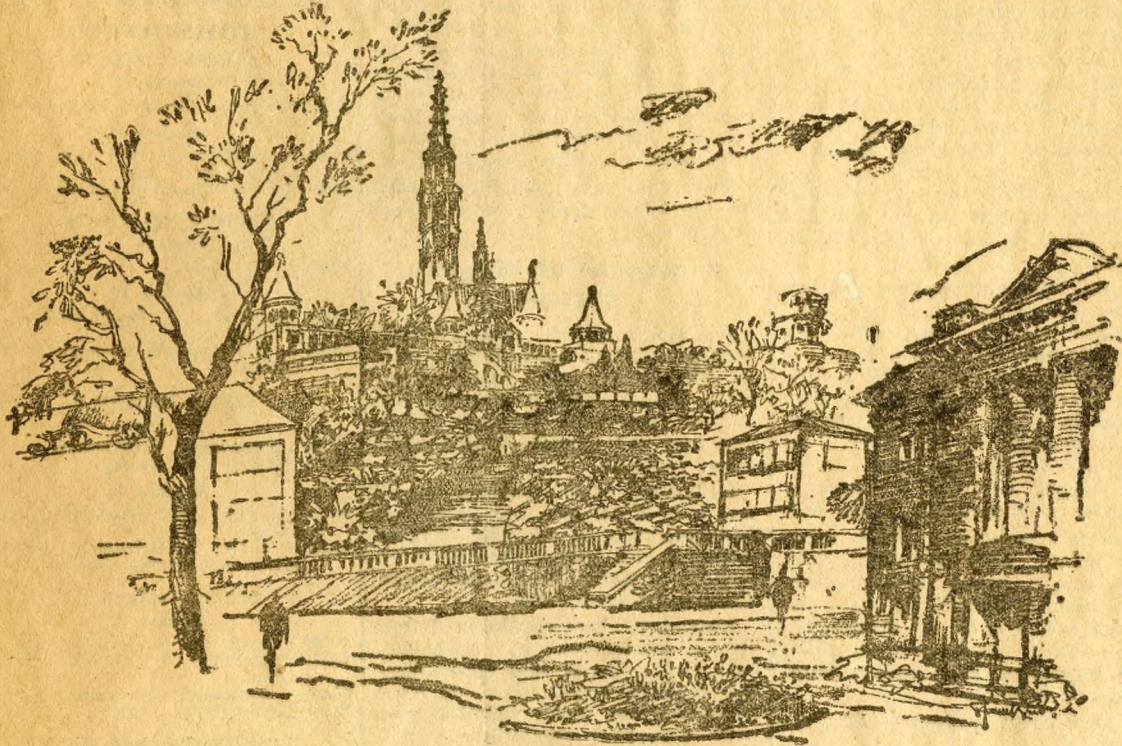
oldal közlekedését. Ez az országos közlekedés szempontjából is döntő. A Csalogány-utca — amely ennek a 25—30.000 lakosú városrésznek Kelet-Nyugat irányú forgalmi úttere — a jövőben is jól levezeti az erős fejlődés előtt álló Viziváros forgalmát. A Lánchíd felől a Széll Kálmán-ter irányába tartó forgalmat is megoldják.

A városrészt erősen megrongáta az ostrom. Így hát a sűrűn teleépített városrészt könnyebben fellazítják és levegősebbé teszik. Az előljárást a Viziváros központi helyére telepítik át. A romos vásárcsarnokot máris megszüntették. A mai romterületeken és üres telkeken új házakat építenek,

nek csaknem *olyan sikere várható, mint amikor a Mátyás-templomot először világitották ki.*

A Mártírok-útja a Margit-utca keresztelésénél erős törést szenved. Köztudomású, hogy ez a forgalom szempontjából milyen hátrányos. A terv szerint ezt a keresztelődést enyhé ívvel vágják át. A Bem József-utca, a Pálffy-tér, a Dunapart és a Mártírok-útja által körülhatárolt városnegyede építési tilalom kimondását javasolták.

Igy a 20—25 év alatt amúgyis elöregedő épülecsoport helyén létesítendő területbe korszerű magas házakat építhetnek. Így a lakásúfolt-ság megenyhül.

A Corvin-teret a Halászbástyával összekötő hegyoldali liget terve

vekért érzett hálából készítették a Viziváros kézművesei Mátyásról azokat a *legszebb kerámia-portrékat*, amelyeket a mostani romosítások idején fedeztek fel. A későbbi századok során a kézművesek szorgos utódaiból nagy rétege fejlődött ki az iparosoknak és kereskedőknek. A Viziváros lett Buda kereskedőnegyede. Az országos vásárokat a főutca két oldalán tartották meg. Az alacsony járda szintjére nyíló ablakoknak majdnem mindegyike üzlethelyiség kirakataul szolgált.

E sűrűn lakott és rendszertelenül keletkezett városrészt a múlt próbálkozásai után csak most sikerült beilleszteni az egységes főváros életébe. A FÖTI elkészítette a Viziváros beépítési tervét. Forgalmát úgy rendezte, hogy ezáltal a Viziváros legelzártabb negyedeiből is közvetlenül el lehet érni az egységes főváros bármely távoli részét. A Dunaparton tervezte a főforgalmi utat, amely Észak-Dél irányban vezeti le a budai

olyan módon, hogy a Dunára a Viziváros legbelsejéből is előnyös kilátás nyíljék, viszont a Dunapart felől is gyönyörködhetnek a Vár-falban. A Viziváros fölött van ugyanis a legrégibb bástya. Az új városképben a bástyák és a lenti várostelepülés nem zavarja egymást.

A régi várfalakat kiszabadítják a zavaró házrengetegből. Kevés város dicsekedhet egyébként ilyen régi, patinás, festői vároddalal.

Régi terv, hogy a Halászbástya és a Mátyás-templom impozáns látványa a Dunapart felé zöld területen nyíljon ki. Erre a mai romállapot nagyszerű lehetőséget ad. A Corvin-teret — a terv szerint — szép liget köti össze a Halászbástyával. Az új liget a hegyoldal képét teszi üdőbbé, — egyik kis fennsíkján óvodát terveznek. Innen az egész pesti panorámát élvezik a gyerekek. Az óvodát játszótér övezi, körül zöld parkok és virágágyak, — a háttérből pedig a Halászbástya fehér fala világít. En-

A szép rendezési terv megvalósításával a Viziváros nem lesz külön test a fővárosban. Patinájából annyi marad meg, amennyinek megtartását a történelem megbecsülése és a jelen fejlődés kíván. A század utolsó évében ugyan még *röpiratban* kérték a budaiak a Duna mindkét partjának *arányos, egyöntetű* rendezését. Akkor még olyan ötletek teltek ki a budai polgároktól, hogy a *Dunaparton minden vármegyére, minden püspök és minden főúr reprezentatív székházat építsen.* Erre harmincéves adómentességet ígértek. Az így felépülő palotásor a „királynak élvelidörabb környezetet ad” — mondták.

1950-ben vagyunk. A *püspökvármegyey-főúri palotásor helyett* a Vitéz-utcában ott áll az *élmunkásoknak épített modern pontház.* A Dunapartnak „arányos, egyöntetű” rendezését pedig a korszerű városkép szempontjainak figyelembevételével a dolgozó lakosság kívánságai és szükségletei szerint a népi demokrácia valósítja meg. Erdős Jenő